

Đồng bằng sông Cửu Long: Biến đổi khí hậu “đè nặng” lên kinh tế vùng

<http://baophapluat.vn/>

Thứ Hai, 25/7/2016 14:27 GMT+7

(PLO) -Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) vốn được xem là khu vực có nhiều tiềm năng, cơ hội để hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế thế giới và phát triển bền vững. Thế nhưng, do tác động của hạn, mặn, tác động của biến đổi khí hậu (BĐKH) những yếu tố tiềm năng phát triển của vùng là trở thành những “điểm nghẽn” đang tồn tại.

Người dân vẫn sản xuất nông sản nhỏ lẻ

Đặt kinh tế vùng lên “bàn mô”

Hôm qua (13/7), tại Hậu Giang, trong khuôn khổ Diễn đàn hợp tác kinh tế ĐBSCL-Hậu Giang 2016 (MDEC-Hậu Giang 2016), Ban Chỉ đạo Tây Nam bộ, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (NN&PTNT) phối hợp với UBND tỉnh Hậu Giang tổ chức hội thảo Các biện pháp kiểm soát mặn, trữ ngọt phục vụ sản xuất dân sinh vùng ĐBSCL.

Tại hội thảo, ông Nguyễn Quốc Việt, Phó trưởng Ban Chỉ đạo tây Nam bộ cho biết, ĐBSCL là vùng đất màu mỡ, có sản lượng lương thực lớn nhất trong khu vực Đông Nam Á và đứng đầu Việt Nam.

Hàng năm đóng chiếm 50% sản lượng lúa, 65% sản lượng nuôi trồng thủy sản, 70% các loại trái cây của cả nước, đóng góp 95% sản lượng gạo xuất khẩu, 60% sản lượng cá xuất khẩu của cả nước 70% trái cây cho xuất khẩu. Trong những năm qua ĐBSCL đã góp phần đáng kể vào sự phát triển chung của cả nước.

Trong 6 tháng đầu năm tổng sản phẩm toàn vùng (GRDP) ước đạt 250 nghìn tỷ đồng, tốc độ tăng trưởng đạt 6,5%. Khu vực I (sản xuất nông nghiệp) giảm 2% do ảnh hưởng của tác động BĐKH, hạn hán xâm nhập mặn, ước tính tổng thiệt hại khoảng 4.678 tỷ đồng.

Trong đó, 232,95 nghìn ha; 6.561 ha hoa màu và rau màu; 10.831 ha cây ăn quả và cây công nghiệp; có khoảng 226.605 hộ gia đình thiếu nước sinh hoạt. Ông Nguyễn Quốc Việt cho biết thêm, trước nhu cầu cấp thiết của vùng ĐBSCL trong giải quyết thực trạng hạn, mặn BĐKH đang ảnh hưởng trực tiếp tới sự phát triển kinh tế của vùng; hội thảo nhằm đánh giá thực trạng, đề xuất

giải pháp công trình và phi công trình trữ ngọt để phục vụ sản xuất và dân sinh vùng ĐBSCL.

Bên cạnh, nghiên cứu, chuyển đổi giống cây trồng trước tình trạng hạn hán, xâm nhập mặn; ứng dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật, công nghệ cao vào sản xuất nông nghiệp để tăng năng suất, chất lượng sản phẩm. “Đây là cuộc gặp gỡ các nhà quản lý các nhà khoa học để thảo luận trong công tác phòng chống thiên tai để tìm ra giải pháp thích hợp để ứng phó với BĐKH” - ông Việt nói.

Trước đó tại nhiều hội nghị trong Diễn đàn MDEC-Hậu Giang 2016, Phó Thủ tướng Vương Đình Huệ, Trưởng BCD TNB đề nghị, Chính phủ, các tỉnh, thành trong vùng cần đề xuất nhiều cơ chế chính sách giải pháp thiết thực thúc đẩy liên kết hợp tác giữa các địa phương trong vùng, giữa vùng với các thành phố lớn và với các vùng trong cả nước, cộng đồng doanh nghiệp để phát triển vùng, liên kết vùng thích ứng với BĐKH của vùng.

“Do đặc thù địa lý, ĐBSCL là khu vực bị ảnh hưởng nghiêm trọng bởi các tác động bất lợi của BĐKH, khô hạn, xâm nhập mặn và nước biển dâng đã gây nên những thiệt hại nặng nề về sản xuất nông nghiệp, lâm nghiệp, thủy sản, cũng như đời sống và sinh kế của người dân trong vùng.”- Phó Thủ tướng nói.

Với tầm nhìn “an toàn, trù phú và bền vững” làm trọng tâm, hướng tới các giải pháp tổng hợp, vừa mang tính cấp bách cũng như những chiến lược lâu dài, có tính chất liên vùng, liên ngành để hội nhập quốc tế, thích ứng với BĐKH và đảm bảo sinh kế bền vững cho người dân.

Chủ động với doanh nghiệp, liên kết chuỗi... nhu cầu cấp thiết

Phát biểu tham luận tại hội thảo, GS.TS Nguyễn Ngọc Trân, nguyên Phó Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật nhà nước cho biết, có 2 thách thức lớn ĐBSCL đang đối diện, thách thức toàn cầu và thách thức khu vực.

Trong đó thách thức toàn cầu là BĐKH, nước biển dâng và toàn cầu hóa kinh tế, hội nhập quốc tế; thách thức khu vực là áp lực tăng dân số, yêu cầu về nguồn nước, sự thâm hụt về trầm tích sông, kinh tế cuộc sống và sinh kế của

người dân trong vùng. Các thách thức đang cùng nhau tác động liên hoàn liên kinh tế vùng.

Chính vì thế yêu cầu cấp thiết đối với ĐBSCL là các tỉnh, thành không thể ứng phó riêng lẻ, cần có sự liên kết giữa các tỉnh, thành; đặc biệt trong sản xuất nông nghiệp cần tham gia vào chuỗi giá trị chung trong bối cảnh BĐKH, hạn, mặn.

Cùng quan điểm, tại Diễn đàn Doanh nghiệp vùng ĐBSCL diễn ra cùng ngày tại Hậu Giang, PGS.TS Trần Đình Thiên, Viện trưởng Viện kinh tế Việt Nam cho biết gần đây vai trò của doanh nghiệp trong nền kinh tế đã được nhìn nhận tích cực hơn.

Thời gian tới, trong bối cảnh hội nhập sâu và rộng, vùng ĐBSCL cần đánh giá đúng xu thế, lợi thế phát triển trong logic tổng thể và tầm nhìn dài hạn, cần coi doanh nghiệp là lực lượng dẫn dắt sự phát triển theo chuỗi giá trị,

chuỗi sản xuất. Để từ đó, vùng ĐBSCL phải trở thành vùng có chiến lược khởi nghiệp bền vững.

Chia sẻ kinh nghiệm thực tiễn tại địa phương trong vấn đề liên kết chuỗi, ông Châu Hồng Phúc, Phó chủ tịch UBND tỉnh Đồng Tháp cho biết, Đồng Tháp đang chủ động tìm tới doanh nghiệp, không chờ doanh nghiệp tìm tới mình. Tỉnh đã thành lập kênh thông tin kết nối doanh nghiệp, viếng thăm, mở hộp thư điện tử, mạng xã hội, tổ chức điểm hẹn doanh nhân, cà phê doanh nghiệp....

Hiện, mô hình cà phê doanh nghiệp đang mang lại nhiều hiệu quả; tại đây lãnh đạo tỉnh gặp gỡ, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc cho doanh nghiệp thông qua các buổi cà phê doanh nghiệp hàng ngày. Từ đó biến thách thức thành cơ hội để doanh nghiệp có cơ hội liên kết với nông dân tốt hơn.

“Từ sức ép về thị trường, Đồng Tháp đã chuyển đổi và thực hiện thành công mô hình liên kết theo chuỗi giá trị ngành hàng. Cụ thể, đã có 10 sản phẩm được chứng nhận nhãn hiệu hàng hóa và có mặt trên thị trường quốc tế như xoài (Hàn Quốc, Nhật Bản, Newzealand), nhãn (Mỹ), chanh (Nhật Bản, Hàn Quốc), ớt (Thái Lan, Hàn Quốc Malaysia), cá tra (Mỹ, EU)...”- ông Châu Hồng Phúc nói.

Ông Nguyễn Phương Lam, Phó Giám đốc Phòng Thương mại và Công nghiệp Cần Thơ cho biết: “Trong 6 tháng đầu năm, ĐBSCL thu hút 62 dự án từ các nhà đầu tư đến từ Đức, Thụy Sĩ, Nhật...đầu tư phát triển vùng trong nhiều lĩnh vực, nhưng không có dự án nào đầu tư trong lĩnh vực nông nghiệp...”

Trong một bối cảnh không thể khác hơn là đất nước hội nhập ngày một sâu rộng hơn, ràng buộc bởi những định chế hết sức chặt chẽ với thế giới, ĐBSCL đang có cơ hội lớn để phát triển, nhưng kèm theo đó là nhiều vấn đề đặt ra cho việc chuyển đổi kinh tế vùng.” Ông Nguyễn Phương Lam nêu lên 5 vấn đề vùng ĐBSCL đang đối mặt:

1/ Cấu trúc ngành trong nền kinh tế của vùng chậm chuyển đổi, không nằm ở tỉ trọng mà ở giá trị gia tăng thu được;

2/ Thách thức trong đào tạo nguồn nhân lực để đáp ứng nhu cầu phát triển mới (cần quan tâm đào tạo nguồn lao động có tay nghề; vì hiện, vùng chỉ có khoảng 2,64% lao động qua đào tạo);

3/ Hạ tầng kỹ thuật chưa được đầu tư tương xứng để đáp ứng nhu cầu hội nhập mới (sớm quy hoạch và đầu tư nhanh hơn các trục nối kết vùng ĐBSCL với TP Hồ Chí Minh, các trục ven biển, đẩy nhanh xây dựng hệ thống luồng thủy để cảng biển sớm hoạt động, thúc đẩy giao thương hàng hóa);

4/ Chính sách đặc thù riêng cho vùng ĐBSCL, vấn đề liên kết vùng, BDKH;

5/ Chính sách đầu tư khởi nghiệp trên quy mô toàn vùng.

Thành Thật